

Nyfeminismen – oppdagelse av selvtillit

- Jeg hadde ingen voksne rollemodeller for mitt kommende yrke som sivilingeniør, men kunne beundre en eldre studievenninne som proklamerte at hun elsket faget sitt. Tenk at andre kvinner kunne elske faget akkurat som jeg!

Signe Kjelstrup 18 år gammel i 1967.

I dag er jeg 73. Jeg ser på meg selv som 35-åring i avisutklippet fra 1985 og spør: Hva var det som gjorde at jeg turte ta kontakt med Adresseavisen i Trondheim for å uttale meg om «Star Wars» –SDI-programmet til Ronald Reagan? Og det som et innlegg etter at SINTEF-direktøren

hadde forklart at Norge burde være med? Etter et langt liv i academia er det ikke vanskelig å svare nå. Jeg bar inni meg en trygghet, som i stor grad kom fra nyfeminismen.

Om forfatteren

Signe Helene Kjelstrup, født 1949 i Oslo, er forsker og professor emerita i fysikalsk kjemi ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim. Hun har også vært sjefsforsker ved PoreLab, et senter for fremragende forskning ved NTNU.

Fortellingen er en del av prosjektet *Nyfeminister forteller* med personlige historier av kvinner som gikk inn i nyfeministbevegelsen på 1970-tallet.

Nyfeminister forteller er et samarbeid mellom Rita Bjørnulf, Tonje Kolle, Kirsten Waarli og Margrete Wiig.

Kontakt: nyfeministene@gmail.com

Ung kvinne i et mannssamfunn

Jeg kom til Trondheim som 18 åring i 1968 og oppdaget til min store begeistring at jeg var omringet av talenter av alle slag fra hele landet. Men av de omkring tusen studentene som startet i mitt kull, var det bare 27 jenter på hele NTH–Norges tekniske høgskole. Ikke var jeg den som turte si noe i forsamlinger – selv om veggavisene var oppe og 68-rne var i full gang. Men med menn og gutter i synsbildet overalt, ble faktisk de kvinnene som var der også svært synlige.

Tenk at andre kvinner kunne elske faget akkurat som jeg!

Jeg hadde ingen voksne rollemodeller for mitt kommende yrke som sivilingeniør, men kunne beundre en eldre studievenninne som proklamerte at hun elsket faget sitt. Tenk at andre kvinner kunne elske faget akkurat som jeg! De kvinnene var sterke og spennende. Jeg sa derfor ja da jeg ble bedt om å være med i en «gruppe».

Nyfeminismen – oppdagelse av selvtillit

Samtalene i nyfeministgruppa ble en oppvåkning. Vi lo så vi gråt. «Herrken» – skal vi kalle ugifte gutter det? Vedtatte sannheter ble tatt frem og snudd på hodet. Alle hadde opplevd at

kjærestens/ mannens jobb var viktigere enn den egne. Det var en befrielse å skjønne at det ikke gjaldt bare meg, og at det ikke trengte være slik.

Opplevelsen av et felleskap gav trygghet. Plutselig ble jeg valgt til tillitsmann av kjemistudentene, og møtte som første student alene i avdelingsstyret (Fakultetsstyret). Jeg turte fremdeles ikke si mye, men det kom seg. Jeg skrev ned innlegget først! Kvinnefelleskapet i nyfeministgruppa var en slags støttegruppe.

Akademiker, forskningspolitiker og barnehagebygger

Jeg elsket forskningen, men syntes også det var moro at ting skjedde, systemet forandret seg. Det berømte Kvinnekuppet ble realisert på eget lunsjrom. Vi kumulerte kvinner på alle listene til bystyret på lunsjrommet på fysikalsk kjemi. Jeg stemte på en av disse og var slik med på Kvinnekuppet. Det gav perspektiver å lese Adressa (Adresseavisen) etterpå; en katastrofe for byen skulle det bli. Ha-ha.

En katastrofe for byen skulle det bli. Ha-ha.

Det var hele tiden nødvendig å ta opp saker som angikk kvinner. NTHs barnehage kom til da en lærer i nærheten, professor Marit Trætteberg, fikk barn. Hun fikk bygget den. Der var det vanskelig å få plass. Jeg ble formann da eldstebarnet endelig kom inn. Min doktorstudent Kristin Syverud ble det samme da det ble hennes tur, og hun ledet også utbygging. Tre «akademiske generasjoner» kvinner arbeidet uten institusjonell hjelp med barnehagen på Gløshaugen. Det var en pionertid.

Signe Kjelstrup uttaler seg mot norsk deltakelse i USAs romvåpenprogram. Faksimile fra Adresseavisen, 1985.

Muligheter for vekst

Karriereveien ble staket ut i disse årene. Heldige meg, som hele tiden hadde en trygg base. Jeg hadde opptil flere mentorer. Alle var menn ettersom ingen kvinner fantes. De var rause og vidsynte. Det ble jo siden dokumentert; at slike menn har lettere for å slippe frem kvinner. Da jeg først hadde lært å ytre en mening, ble også jeg svært synlig og fikk mange oppgaver.

Jeg ble dekan på Kjemiavdelingen og medlem av NTHs høgskolestyre. På NTH var jeg formann i doktor-ingeniør-nemda, en nemd som overvåket alle NTHs doktorgrader. Min hovedoppgave var å utvikle doktorgradsprogrammene. Jeg ble nestleder i Rådet for det Teknisk Naturvitenskapelige Forskningsråd (NTNF), og senere styremedlem. Jeg ble også medlem i Norges allmennvitenskapelige forskningsråd (NAVF), komite for petroleumsrettet grunnleggende forskning (PNG). Derfra var ikke veien lang til interimstyret og senere styret i Norges Forskningsråd. I alt 15 år med forskningspolitikk og flere offentlige utredninger (NOU) av forskjellig tema.

Signe Kjelstrup i 2019. Foto: Privat

Det var jo litt morsomt å bli foreslått som lederkandidat til et av områdene i organisasjonen for OL på Lillehammer i 1994. Men halvveis på 1990-tallet ble det mer og mer klart at det var undervisning og forskningen som betød mest. Som yngre hadde jeg vært i biofysikkmiljø i USA: Ved tusenårsskifte og senere tok jeg imot invitasjon til forskningsopphold i Nederland, Japan, Spania og Sveits. Veiledningen av PhD-studerende var en stor glede.

Et internasjonalt nettverk for gjensidig forståelse, likeverd og fred

I alt 31 unge mennesker har jeg veiledet fram til doktorgrad, og nesten like mange som post doktor. Hver og en av disse begavete flotte ungdommene valgte å arbeide med meg i 3-4 år i en viktig fase i livene sine. Det er en usigelig glede å se tilbake på disse samarbeidene, våre oppdagelser, gleder og hvordan vi også kom gjennom mismot og vanskeligheter.

“

Jeg kan ikke tenke meg noen bedre gevinst for nyfeminismen og meg selv, enn et internasjonalt felleskap som bygget på likeverd og tillit.

Hva sitter jeg så igjen med etter 50 år som ansatt på NTNU? Det aller viktigste for Norge tror jeg er at jeg har vært med å skape et internasjonalt nettverk med base i Trondheim. I dette uformelle nettverket har alle medlemmene mulighet til å ta kontakt med hverandre ut fra en grunnleggende forståelse og tillit. I dette nettverket stiller alle likt; forskerrekruttene og jeg, kvinner som menn, utlendinger som nordmenn. Vi arbeider og snakker sammen på likefot. Nettverket er naturlig begrenset til mitt fagområde, men viser likevel en vei for mange og et håp for fremtiden. Jeg kan ikke tenke meg noen bedre gevinst for nyfeminismen og meg selv, enn et internasjonalt felleskap som bygget på likeverd og tillit.

NYFEMINISTER FORTELLER PROSTITUSJON OG MENNESKEHANDEL

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.